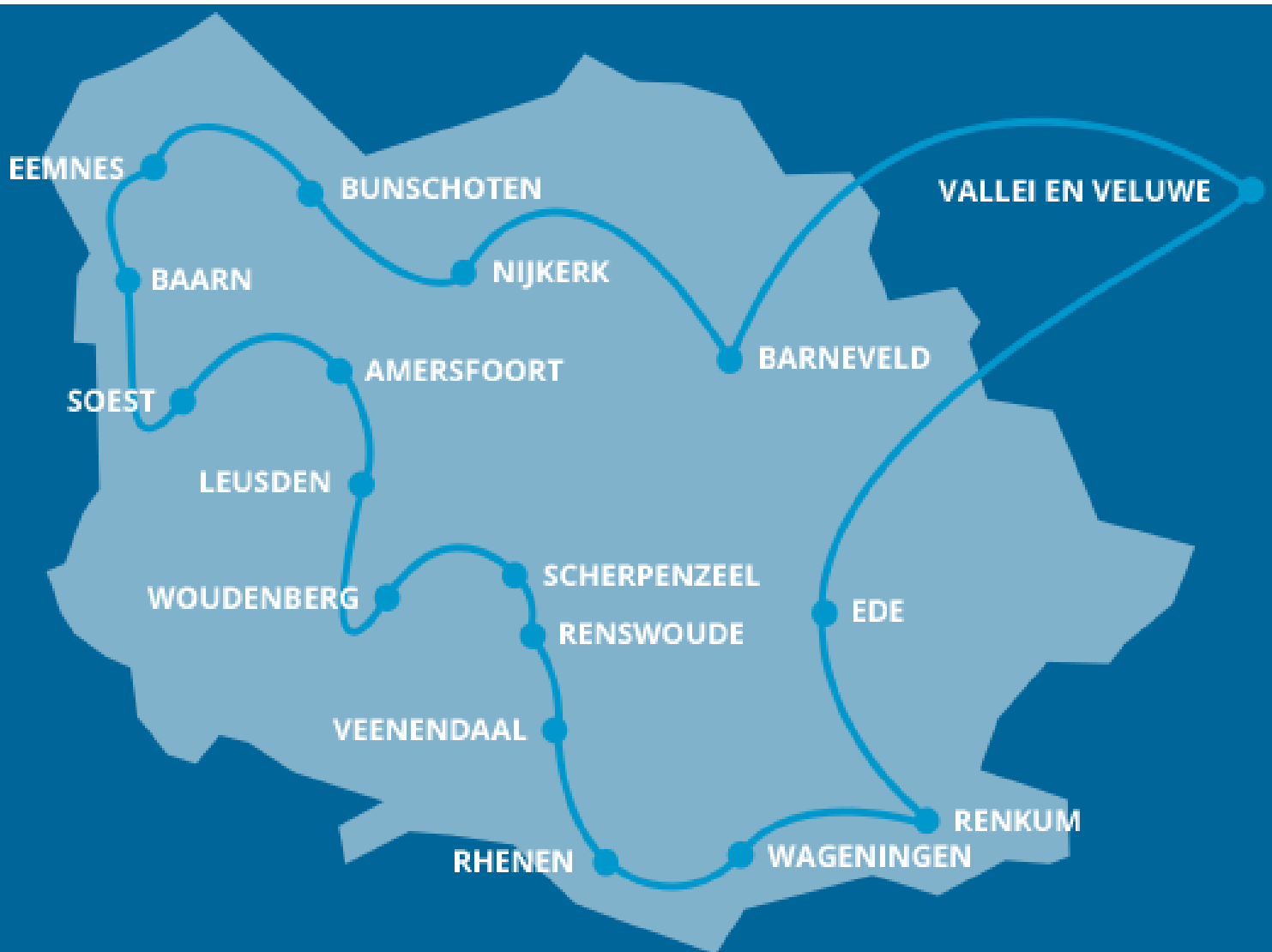

Platform Water

Vallei en Eem

Koersplan 2020-2025

Klaar voor de toekomst, een visie op duurzaam waterbeheer.

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING	2
2	INLEIDING	4
2.1	KLIMAATADAPTATIE	4
2.2	TOENAME TAKEN, COMPLEX WERKVELD EN INTEGRALITEIT	4
2.3	NIEUWE AMBITIE NODIG 2020-2025	5
2.4	DE SAMENWERKING GEORGANISEERD	5
2.5	LEESWIJZER	5
3	PLATFORM WATER VALLEI EN EEM	6
3.1	WATERKETEN EN RIOLERING	6
3.2	KLIMAAT	7
3.2.1	<i>Wateroverlast en droogte</i>	7
3.2.2	<i>Hittestress en waterveiligheid</i>	7
3.2.3	<i>Energie en aandacht voor klimaatadaptatie</i>	7
3.2.4	<i>Ondersteunende rol Platform</i>	8
3.3	METEN EN MONITOREN	8
4	DIGITALISERING	10
5	EEN BREDE NETWERKORGANISATIE	12
5.1	BREDE NETWERKORGANISATIE	12
5.2	AMBITIE PLATFORM: DUURZAAM EN SLIM GROEIEN	12
5.3	DE ROL EN RELATIE MET DE UVO	12
5.4	ONDERZOEK TWYNSTRA GUDDE	13
5.5	COMMUNICATIE	13
5.6	VERBINDING MET ANDERE SAMENWERKINGSVERBANDEN	13
5.7	UITDAGINGEN/ AMBITIE 2020-2025	14
5.7.1	<i>Wat gaat het platform doen?</i>	14
5.7.2	<i>Wat betekent dit voor betrokken deelnemers?</i>	14
5.7.3	<i>Wat betekent dit voor de organisatie van het platform?</i>	14
5.7.4	<i>Cultuur en gedrag</i>	14
5.7.5	<i>Verantwoording door middel van planfiguren</i>	15
5.7.6	<i>Tot slot</i>	15
6	BIJLAGE 1 (ORGANISATIESTRUCTUUR)	16

1 SAMENVATTING

Voor u ligt een nieuwe visie voor Platform Water Vallei en Eem gericht op de periode 2020 tot en met 2025. Dit nieuwe plan, 5 jaar na het eerste (paraplu)plan, is de uitkomst van het reflectieproces met bestuurders, managers en ambtenaren en dient als kapstok en als toetssteen van de nieuwe doelen, opgaven en acties voor de samenwerking.

Terugblik

Het Platform Water Vallei en Eem heeft zich vanaf 2008 tot anno 2019 ontwikkeld tot een goed functionerend netwerk met een netwerkorganisatie en een eigen uitvoeringsorganisatie (UVO) voor specifieke taken als Meten en Monitoren, Grondwateronderzoek en/of maatwerkopdrachten. Het Platform levert een hoge kwaliteit dienstverlening en er bestaat een grote betrokkenheid onder alle platformleden, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Ook is het Platform landelijk bekend als een samenwerkingsverband dat voor op loopt.

In de afgelopen tien jaar hebben veel onderwerpen onze aandacht gekregen. In 2008 zijn we de samenwerking gestart vanuit de afvalwaterketen. In de laatste jaren zijn daar belangrijke onderwerpen bijgekomen. Denk daarbij aan klimaatadaptatie, de omgevingswet, de energietransitie, personele kwetsbaarheid en als laatste digitalisering. Dit vraagt van het Platform om keuzes te maken in onze prioriteiten en laat zien dat samenwerking van groot belang is omdat we hebben aangetoond dat samenwerken loont. Het Platform wil dan ook inzetten op een robuuste samenwerkingsorganisatie om bovenstaande thema's in onze regio op te kunnen pakken. Alleen wanneer er sprake is van een gedegen, gedragen en robuuste samenwerking kunnen we de kosten beperken, de kwetsbaarheid verminderen en de hoge kwaliteit vast te houden.

Voor wie is het Platform?

Het Platform is primair van 'ons', gemeenten en waterschap, met als directe partners Vitens en de provincies Gelderland en Utrecht. Wij willen een deskundige overheid zijn, om de zorgtaken voor riolering, afvalwater en de stedelijke waterhuishouding goed uit te voeren. Daarbij is in verbinding staan met onze omgeving belangrijk. We richten ons daarom ook onze blik naar buiten. Verbindende communicatie en participatie zijn essentieel in onze aanpak.

Koers

Dit plan beschrijft hoe wij gezamenlijk een duurzame, goed functionerende afvalwaterketen willen behouden en tegelijkertijd de maatschappelijke uitdagingen van het klimaatdossier en de digitalisering oppakken. Nieuwe activiteiten zullen dan ook getoetst worden aan de ambities uit dit koersplan 2020-2025. De focus voor het Platform ligt de komende jaren op een aantal inhoudelijke en organisatorische doelen.

Inhoudelijke speerpunten:

- > Waterketen en Riolering
- > Klimaat
- > Meten en Monitoren
- > Digitalisering

Organisatorische speerpunten:

- > Personele/organisatorische kwetsbaarheid.
- > Kennisdeling en kennisontwikkeling

- > Ontzorging van de partners op strategische vraagstukken
- > Lobby en vertegenwoordiging in landelijke en bovenregionale gremia

Wat is nu nodig?

De ambitie is om als Platform te blijven inzetten op innovatie in de afvalwaterketen en de samenwerking op het klimaatdossier te versterken. Dit kan niet zonder een stevige en robuuste organisatie. Gekeken naar de personele kwetsbaarheid en de huidige belasting van onze ambtelijke leden moet er gezocht worden naar een oplossing in de huidige organisatiestructuur. Dit kan door in te zetten op een brede organisatiestructuur waarbij activiteiten slim gecombineerd worden en kennis nog beter gedeeld wordt. Dit vraagt echter wel wat van ons als Platform.

Dit vraagt om:

- > Investing in capaciteitsuitbreiding van het kernteam (deeltijd taak van 2-3 dagen per week voor meerdere rolhouders);
- > Managers moeten zich meer betrokken gaan voelen bij het Platform en het Platform meer gaan benutten. Managers kunnen een belangrijke verbindende rol vervullen op de verschillende inhoudelijke dossiers.
- > Stevigere governance, met daarbij een expliciete financiering en besluitvormingsproces.
- > Aansturing op cultuur, houding en gedrag.
- > Naast afvalwaterteams worden er thema- en projectgroepen opgezet voor specifieke en AWT overstijgende onderwerpen.

2 INLEIDING

Ontwikkeling Platform Water Vallei en Eem

De gemeenten, waterschap en drinkwatermaatschappij Vitens werken steeds meer samen. De laatste jaren is de doelmatigheid binnen de waterketen aanzienlijk verhoogd mede door de samenwerking binnen het Platform, in de afvalwater teams (AWT) en met onze eigen uitvoeringsorganisatie (UVO). Samen hebben we de afspraken uit het Bestuursakkoord Water (2011) opgepakt en in het Parapluplan 2014 hebben we deze uitgewerkt en vormgegeven. De afspraken op het gebied van de kosten hebben we gerealiseerd. Op het gebied van kwaliteitsverbetering en verminderen van de (personele) kwetsbaarheid hebben we stappen gemaakt maar deze onderwerpen vragen de komende tijd meer en meer de aandacht.

Vanaf 2014 is er veel veranderd. Nieuwe ontwikkelingen vragen om een aantal aanvullende afspraken, zodat Nederland ook in de toekomst de beschikking houdt over een veilig en duurzaam watersysteem. Op 31 oktober 2018 hebben de waterpartners aanvullende nationale afspraken gemaakt op het Bestuursakkoord Water (BAW). Dit heeft betrekking op de volgende vier onderwerpen:

1. Het beter benutten van de kansen van de informatiesamenleving;
2. Het hoofd bieden aan de risico's van digitale dreigingen;
3. De implementatie van de Omgevingswet;
4. Het verder uitbouwen van het succes van de regionale samenwerking.

2.1 KLIMAATADAPTATIE

Over het onderwerp klimaatadaptatie hebben wij afzonderlijke afspraken gemaakt.

In 2015 hebben wij als Platform het thema klimaat omarmd en daar ook invulling aan gegeven die tot op heden zeer succesvol is. In september 2017 is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gepresenteerd waarin de ambitie is vastgelegd om in 2050 een klimaatrobuuste inrichting van Nederland gerealiseerd te hebben. Wij hebben deze ambities vertaald naar onze eigen regio samen met de samenwerkingsregio's Noord en Oost Veluwe en vastgelegd in het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie.

2.2 TOENAME TAKEN, COMPLEX WERKVELD EN INTEGRALITEIT

Kijkend naar de aanvulling op het BAW en de omarming van het thema klimaat zien wij een toenemend aantal taken op ons afkomen. De laatste jaren is er dus duidelijk sprake van een verbreding van ons werkveld, zijn onze opgaven complexer geworden en vragen deze veranderingen van ons een integrale werkwijze. In de eerste jaren van het bestaan van het Platform lag de focus op kostenbesparing in de afvalwaterketen door verbetering in de samenwerking. Dit blijft belangrijk, maar inmiddels wordt ook duidelijk dat we onze aandacht meer en meer moeten gaan richten op de personele kwetsbaarheid binnen onze regio. Door de vergrijzing en een geringe aanwas van jonge medewerkers wordt het vinden van goede adviseurs voor beleidsveld water en riolering een steeds groter probleem. Dit gegeven vraagt van het Platform een kritische benadering van de huidige organisatiestructuur en daarmee een andere aanpak om als Platform robuust te blijven met het oog op de toekomst.

2.3 NIEUWE AMBITIE NODIG 2020-2025

Het Platform ziet dat de besparingsdoelen van het Bestuursakkoord Water 2011 gehaald gaan worden in 2020 en dat de kwaliteit verbeterd en de kwetsbaarheid verminderd is. Daarom is de tijd rijp om de bakens te verzetten richting 2025 met een aanvullende ambitie. Deze ambitie houdt rekening met de nieuwe uitdagingen die zijn ontstaan door de aanvullingen op het BAW en de verbreding van ons werkveld door het omarmen van het thema klimaat.

2.4 DE SAMENWERKING GEORGANISEERD

Samenwerken loont! Dat hebben we de afgelopen jaren bewezen en de samenwerking binnen het Platform is georganiseerd. Iedereen kan elkaar vinden en kent elkaar. Samen zijn we in staat om taken uit te voeren (UVO), kennisontwikkeling te organiseren door bijeenkomsten en cursussen op maat te ontwikkelen. En subsidiegelden vanuit het Rijk aan te vragen en ook te krijgen! Kortom samenwerking in het Platform leidt tot een maatschappelijke meerwaarde. Dit lukt alleen als de organisatie rondom de samenwerking goed is georganiseerd en dat vraagt aandacht en commitment van alle deelnemende partijen. Die aandacht is nu nodig, coördinatie, regie en sturing zijn belangrijk om focus te krijgen, te hebben en te houden. Met dit koersplan verandert de wijze waarop we georganiseerd zijn niet. Wel leggen we accenten anders en voegen specifieke rollen, taken en verantwoordelijkheden toe aan onderdelen in de organisatie.

Kortom we gaan met onze samenwerking een volgende fase in die vraagt om een professionalisering en koerst op:

- > Samen blijven optrekken voor de wateropgaven
- > Voldoende investeren om het netwerk ook te kunnen laten functioneren.
- > Versterken van de beheer en het onderhoudstaak in zowel de waterketen als het watersysteem, met aandacht voor zowel het fysieke netwerk (assets) alsook de informatie technische kant denk aan: gegevensinwinning, digitale sturing van systemen, digitale veiligheid.
- > Aandacht geven aan de klimaatopgaven in samenhang met zowel het beheer van de bestaande buitenruimte (openbaar en particulier) als de ruimtelijke en sociale ontwikkeling, lokaal en regionaal.
- > Aanhaken op ontwikkelingen die het waterdomein raken, zoals de Omgevingswet, zonder de regie op deze ontwikkelingen naar ons toe te trekken.
- > Structurele aandacht voor de mens en de professional als dragers van de publieke kerntaken voor de wateropgaven.

2.5 LEESWIJZER

In dit hoofdstuk is een korte inleiding weergegeven van de huidige ontwikkelingen en uitdagingen, in hoofdstuk 2 bespreken we de inhoudelijke opgaven en in hoofdstuk 3 beschrijven we organisatorische opgaven en de daarbij gewenste organisatiestructuur en de (financiële) consequenties die hierbij horen.

3 PLATFORM WATER VALLEI EN EEM

Het Platform werkt samen aan een duurzaam en doelmatig functionerend watersysteem. Doelmatig betekent dat we de goede dingen doen waarmee wij bijdragen aan de volksgezondheid en aan een klimaat robuuste, duurzame en prettige leefomgeving. 'Goed doen' kenmerkt zich door de onderkenning van specialismen en het inzetten daarvan zoals specialistische kennis op het gebied van meten en monitoren, samen kennis ontwikkelen door het delen daarvan en samen inzetten op het verkrijgen van subsidies.

Het Platform richt zich de komende jaren (2020-2025) op de inhoudelijke opgaven rond de waterketen, waaronder de uitdagingen uit het (nieuwe) Bestuursakkoord Water en afspraken uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. In de volgende paragrafen worden de bestaande uitgangspunten uit het Parapluplan (2014) herbevestigd en waar nodig aangevuld. Iedere paragraaf wordt afgesloten met het uitgangspunt dat we de komende vijf jaar willen hanteren aangaande het specifieke thema. De volgende thema's staan centraal:

- > Waterketen - riolering
- > Klimaat
- > Meten en Monitoring
- > Digitalisering

3.1 WATERKETEN EN RIOLERING

Inzameling, transport en zuivering van (afval)water is en blijft een kerntaak waarin gemeenten en waterschap elkaar nodig blijven hebben. In de uitoefening van deze kerntaak staat ieder voor eigen opgaven, deels uniek en deels repeterend of generiek. Duurzaamheidsinitiatieven, zoals de koppeling met energierugwinning uit afvalwater, vragen om aandacht. Hierbij is de vraag hoe allerlei nieuwe systemen, zoals riothermie en bijvoorbeeld nieuwe sanitatie kunnen worden ingepast en wat dit betekent voor het beheer op korte en lange termijn.

In het buitengebied is de zorg voor de afvalwaterafhandeling een terugkerend vraagstuk. Hoe gaan we bijvoorbeeld om met drukriolering of kleinschalige afvalwaterbehandeling. Verschillende gemeenten

Uitgaande van bovenstaande beschrijving blijven de bestaande uitgangspunten uit het Parapluplan 2014 nog altijd relevant. Deze vormen daarmee ook de uitgangspunten voor de komende vijf jaar, namelijk:

- De afvalwaterketen is één geheel: samen delen wij de zorg voor de gehele afvalwaterketen;
- De afvalwaterketen staat niet op zich, maar staat in nauw verband met het watersysteem en het beheer van de bovenruimte (openbaar en particulier);
- Wij ambiëren een structurele en verregaande samenwerking met behoud van de eigen taken en verantwoordelijkheden.

Nieuw in 2020 is:

- We zorgen voor meer aandacht voor beheer en onderhoud en innovatie in de afvalwaterketen.
- Beter benutten en beschikbaar stellen van data in het kader van kansen binnen de informatiesamenleving.

3.2 KLIMAAT

In 2015 hebben wij als Platform al onderkend dat het thema klimaat een belangrijk onderwerp voor ons zou gaan worden. Gezamenlijk hebben we activiteiten georganiseerd zoals het uitvoeren van klimaateliers en het maken van een *klimaatglossy* die de urgentie van het onderwerp weergaf. En de activiteiten gaan door. In 2018 is er vanuit het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie een digitale klimaat atlas ontwikkeld en een aparte website gemaakt voor heel de regio Vallei en Veluwe, waar wij een grote bijdrage aan heeft geleverd.

3.2.1 Wateroverlast en droogte

De ‘watermensen’ hebben als eerste veel te maken gekregen met het onderwerp Klimaat vanwege de wateroverlast die wordt veroorzaakt en direct zichtbaar maakt dat onze huidige systemen niet voorbereid zijn op zoveel neerslag in zo’n korte tijd. De maatschappelijk discussie laaide ook telkens meer op rond dit specifieke thema en beheerste veelvuldig het nieuws. En de laatste jaren is het onderwerp voor onze ‘water mensen’ verbreed. Kijk naar 2018 ‘ineens’ kwam de droogte stevig langs. De invloed van de droogte op natuur, landbouw, het stedelijke groen, maar ook de wegen, het stadswater, de tuinen, etc, reikt ver en dwingt zowel bewoners als gemeenten en waterschap tot een andere manier van denken.

3.2.2 Hittestress en waterveiligheid

Daarnaast speelt het aspect hitte. Een meer ongrijpbaar thema dat we direct voelen, maar ook indirect merken. Een vierde klimaataspect is de waterveiligheid. Daaraan wordt hard gewerkt in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Ook vinden verkenningen en onderzoeken plaats naar meerlaagse veiligheid en mogelijke maatregelen in de ruimtelijke ordening om kwetsbare en vitale functies beter te beschermen.

3.2.3 Energie en aandacht voor klimaatadaptatie

Het onderwerp klimaatadaptatie of anders gezegd ‘omgaan met weer extremen’ vraagt inzet en aandacht van ons. Zeker als we daar ook opgaven aan toevoegen van de energietransitie. Zo wordt voor aquathermie (warmtewinning uit afvalwater, oppervlaktewater of drinkwater) naar de watersector gekeken. Opgaven die aandacht nodig hebben van deelnemers van het Platform en daarmee extra druk leggen op de schaarse tijd. Het zijn daarnaast ook onderwerpen met een bestuurlijk en politiek belang die vragen om inzet van kennis en deskundigheid van beleidsmedewerkers, beheerders en technisch adviseurs.

Juist de aandacht voor klimaatadaptatie, in combinatie met de gerealiseerde doelmatigheidswinst (kostenbesparing), maakt dat veel deelnemers in het Platform veel (werk) druk ervaren. Het behalen van de ambities van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is door het Platform in samenwerking met de regio’s Noord- Veluwe en Oost Veluwe opgepakt. Door samenwerking is de ervaren werkdruk in enige mate het hoofd geboden. Dit is echter voor de langere termijn onvoldoende. Daarvoor is het scala aan opgaven te groot en de beschikbare capaciteit te klein.

In het Parapluplan (2014) is het thema Klimaat genoemd maar er zijn geen uitgangspunten gedefinieerd. Het onderwerp is onderdeel geworden van het Platform en vraagt om een afbakening wat we wel op pakken en wat niet. Dit leidt tot de volgende positionering rondom het thema klimaat:

- > **Wateroverlast:** het Platform heeft een trekkende rol, zeker in stedelijk gebied.
- > **Droogte:** het Platform heeft agenderende, meedenkende, meewerkende rol. De uitvoering ligt elders in organisaties.
Leden van het Platform willen wel meer kennis om deze rol te vervullen.
- > **Hitte:** het Platform heeft een agenderende, meedenkende, meewerkende rol richting de eigen organisatie.
Ook hier is kennisontwikkeling, vanuit het Platform, noodzakelijk om deze rol goed in te kunnen vullen.
- > **Waterveiligheid:** het Platform heeft een volgende en adviserende rol, waarbij alleen aandacht uitgaat naar het onderdeel meerlaagsveiligheid in relatie tot ruimtelijke adaptatie. Het Platform stelt haar netwerk en organiserend vermogen beschikbaar aan de veiligheidsregio's. Deze regio's zijn aan zet om het proces te leiden en te zorgen voor opvolging van uitkomsten van verkenningen in relevante (beleids)plannen.
- > Naast deze vier voornoemde thema's voor klimaatadaptatie is een positie in het licht van **mitigatie, de energietransitie**, ook aan de orde. We zien dat daarvoor kennisvragen op ons af komen als Platform. Energiewinning uit oppervlakte- en afvalwater vraagt ook in ons gebied om kennisopbouw. Daarvoor onderzoeken we de behoefte aan één of meer gerichte themagroepen.
 - *De energietransitie 'an sich' is geen verantwoordelijkheid voor het Platform, noch is het Platform daarvoor
Het regionale vangnet. Water blijft onze focus hebben en houden.

3.2.4 Ondersteunende rol Platform

De rol die het Platform inneemt bij het thema klimaat is ondersteunend en vervangt niet de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten of het waterschap. Het Platform deelt kennis, verbindt kennis en deskundigheid en kan zorgen voor handreikingen of andere instrumenten waar de deelnemers baat bij hebben. Ook waakt zij voor- en over een gebiedsgerichte benadering op watersysteemniveau.

Gemeenten blijven zelfverantwoordelijk voor de invulling van bijvoorbeeld een risicodialoog en een uitvoeringsprogramma waarin het gaat om gebiedsgerichte maatregelen. Ter ondersteuning aan werkzaamheden van gemeenten gerelateerd aan klimaatadaptatie hebben we een Stimuleringsaanbod gemaakt, definancierd vanuit de Rijkssubsidie procesondersteuning Ruimtelijke Adaptatie.

3.3 METEN EN MONITOREN

Inzicht in het regulier functioneren van de waterketen en het stedelijk watersysteem is nodig om onze zorg- en kerntaken doelmatig uit te voeren. In 2012 zijn wij van start gegaan met een eigen uitvoeringsorganisatie (UVO) meten en monitoren. Hierin zitten specialisten om gemeenten en waterschap te ondersteunen bij hun taken.

Er is destijds een programmaplan Meten en Monitoren opgesteld waarmee onder meer voldaan werd aan de doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water (BAW).

Daarnaast is het Meten en Monitoring programmaplan nodig om meer inzicht te verkrijgen in de waterhuishouding, gekeken naar klimaatverandering en de intensivering van de hoeveelheid neerslag. Het verkrijgen van inzicht maakt dat we in de toekomst weten aan welke 'knoppen' we kunnen draaien en wat daarvan de effecten zijn.

Het programmaplan Meten en Monitoring hanteert vier fases waarlangs de totale waterhuishouding moet worden verbeterd en welke we als uitgangspunten hanteren:

> **Fase 1 inzicht locatie.**

Hierbij gaat het om inzicht op locatieniveau (gemaal, stuw, overstort, etc). Hoe functioneert deze locatie en beschikken we over de juiste gegevens (zoals maatvoering) om hierover uitspraken te kunnen doen.

> **Fase 2 inzicht kwantiteit.**

Wordt in fase 1 nog alleen naar het gedrag van een locatie gekeken, bij fase 2 wordt de interactie van de verschillende locaties verder in beeld gebracht. Daarbij wordt in beeld gebracht hoe een druppel zich door het systeem beweegt en welke factoren daarop van invloed zijn.

> **Fase 3 inzicht kwaliteit.**

Nadat bekend is hoe de druppels zich door het systeem bewegen wordt ook naar de kwaliteit van de druppels gekeken. In veel gevallen is nu nog niet bekend wat de samenstelling (en dus de kwaliteit) van het afvalwater is en hoe deze in de tijd fluctueert. Deze kennis is onder andere cruciaal voor de aanpak van discrepantie en het optimaliseren van de zuiveringsprocessen.

> **Fase 4 inzicht gehele systeem.**

Als er inzicht is opgebouwd over zowel de kwantiteit als kwaliteit van de druppels is er een zogenoemde 'nulmeting' voor het gehele systeem. Het 'normale' gedrag is vastgelegd en de factoren die dat kunnen beïnvloeden zijn bekend. In deze fase is het van belang om te monitoren op afwijkingen in de patronen, deze wijzen namelijk op veranderde omstandigheden (risico gestuurde monitoring).

Als laatste is het essentieel om ons inzicht in de totale waterhuishouding te verbeteren omwille van het gevaar van calamiteiten. Wanneer zich een calamiteit voordoet is het van belang te weten hoe de waterhuishouding functioneert zodat we kunnen sturen op benodigde maatregelen.

In de komende vijf jaar is het nodig om het programmaplan te herijken. Dit heeft verschillende redenen. In de eerste plaats omdat er alweer nieuwe technologische ontwikkelingen aan de orde zijn. Dit verandert niet de inhoud van ons werk, maar heeft wel effect op de wijze waarop we aan onze doelstellingen werken. Nieuwe technische mogelijkheden kunnen tot snellere resultaten leiden en vragen van ons als Platform en uitvoeringsorganisatie om ons flexibel op te stellen om op deze veranderingen in te spelen. Verder zal het meten en monitoren een proces zijn wat continu zal meebewegen en groeien met de ontwikkelingen die op ons pad komen.

4 DIGITALISERING

Het onderwerp Digitalisering was in 2014 nog niet prominent in beeld en is daarom destijds niet expliciet beschreven in het Parapluplan. Dit onderwerp is de laatste jaren sterk opgekomen. Zowel in het bedrijfsleven als de publiek sector staan de komende jaren in het teken van de digitale transformatie. Een eenvoudig voorbeeld hiervan is de Omgevingswet, waar een stevig digitaal stelsel voor wordt ontwikkeld. Een digitaal loket voor alle vragen en verzoeken. Vermoedelijk zal dit gaan betekenen dat wij onze informatie over de waterketen digitaal steeds meer moeten ontsluiten. Deze meer statische data staan onder invloed van allerlei ruimtelijke ontwikkelingen en hebben direct verband met dynamische data voor de sturing en het beheer van onze systemen. Deze ontwikkeling vraagt om een visie binnen het Platform om dit complexe onderwerp samen op te pakken.

We signaleren een aantal uitdagingen als het gaat om de digitale ontwikkeling voor ons werkgebied.

1. We hebben de basis nog niet op orde. Dit betreft de wijze waarop we op dit moment ons afval(water)systeem digitaal eenduidig hebben vastgelegd. De urgentie om de basis beter op orde te krijgen is meervoudig.
 - > Het helpt in het maken van betere investeringsbeslissingen.
 - > Het helpt in de efficiëntie van dagelijks beheer en onderhoud.
 - > Het helpt in kennisoverdracht bij het inwerken van nieuwe collega's, bijvoorbeeld bij aanstaand pensioneren.
 - > Het helpt om te kunnen werken aan nieuwe ontwikkelingen als risico gestuurd rioolbeheer.
2. We hebben nog geen uniforme en transparante dataopslag in de regio. Dit heeft als nadeel dat het niet eenvoudig is om werk voor elkaar uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan het beheer van riolering in het buitengebied. Wanneer hier meer eenduidigheid in zou komen is het eenvoudiger om als collega's onderling elkaar hierin te ondersteunen.
3. We verzamelen data, maar in de verwerking daarvan naar de gewenste stuurinformatie in het operationeel, tactisch en strategisch beheer is nog (veel) winst te behalen. Dat heeft deels te maken met kennisleemten in organisaties. Hierin kan de UVO een belangrijke rol vervullen. Het stellen van de juiste vragen of het ontvangen en opvolging van advies kan veel waardevoller worden bij een stevigere kennisbasis.
4. Een ander belangrijk thema binnen digitalisering is Cybersecurity. Het is van groot belang om onze data goed te beschermen. Wat dit precies betekent, daarover weten we nog maar weinig. Wel hebben we risicoanalyses uitgevoerd en zien we op basis daarvan geen directe reden tot zorg. Het onderwerp hoort echter thuis op onze agenda en vraagt om verdere kennisontwikkeling binnen het platform.
5. Tussen alle partijen en deelnemers rondom water en klimaatvraagstukken vindt digitale uitwisseling van informatie plaats. De verwachting is dat de mate waarin informatie digitaal beschikbaar is, blijft groeien. Denk daarbij aan de aansluiting op de beheerpakketten voor de openbare ruimte, agrariërs en bewoners die inzicht willen in de ontwikkeling van grondwaterstanden, initiatiefnemers die aan de slag willen met aquathermie, aannemers en beheerders van ondergrondse infra die aan de slag zijn met uitbreidings- of vervangingsopgaven. Deze externe omgeving verwacht een digitaal goed ontsloten en aangesloten overheid, ook als het gaat om de waterketen en het watersysteem Het Platform kan hierin een rol vervullen door te werken aan kennis en vaardigheidsopbouw.

Uitdagingen Digitalisering

Dat we met deze uitdagingen aan de slag moeten, kwam sterk naar voren in het ontwikkelen van dit plan. Digitalisering was naast personele kwetsbaarheid het onderwerp dat bij de uitgevoerde enquête is genoemd als meest essentieel om aan te pakken.

De komende jaren moet dit thema dan ook op de agenda komen en moet in samenwerking met de UVO een duidelijke lijn worden opgesteld waarlangs bovenstaande punten de aandacht krijgen.

Een duidelijke strategische visie in het gebruik en beveiligen van onze data is, met het oog op de ontwikkelingen in de komende jaren, relevanter dan ooit.

5 EEN BREDE NETWERKORGANISATIE

Het streven vanuit het Platform is om de waterketen te beheren als één systeem, waarbij gebiedsgrenzen en organisatorische verantwoordelijkheden niet langer bepalend zijn. Dat kan alleen worden gerealiseerd als de betrokkenen elkaar moeiteloos weten te vinden en taken samen kunnen oppakken. Tegelijkertijd hebben we te maken met een tekort aan personeel, een toename en een versnippering van taken.

De afgelopen jaren zijn we aan de slag gegaan om de uitdagingen op te pakken. Door gezamenlijk op te trekken hebben we:

- > Kosten bespaard;
- > Kwaliteit verhoogd;
- > Kwetsbaarheid verminderd.

Door onze gezamenlijke lobby zijn we in staat gebleken om subsidies binnen te halen van het Rijk. Op dit moment is het echter zo dat we de opgaven niet langer als zodanig kunnen oppakken, gekeken naar de bezetting en daarbij behorende financiën. Personele kwetsbaarheid is een telkens terugkerend thema binnen de individuele gemeenten en het waterschap als ook binnen de organisatie van het Platform.

5.1 BREDE NETWERKORGANISATIE

Tijdens de jaarlijkse platformbijeenkomst op 5 september 2019 is door bestuurders en managers de voorkeur uitgesproken om de huidige wijze van organiseren robuuster te gaan inrichten en het Platform te gaan laten functioneren als een brede netwerkorganisatie.

De keuze hiervoor is gebaseerd op de uitdagingen die we hebben geconstateerd. De afgelopen jaren is het werkpakket verbreed, integraler en complexer geworden. Daarnaast is het aantrekken van jong talent lastig en leidt de vergrijzing tot het 'verdwijnen' van kennis. De beperkte capaciteit binnen de gemeenten maakt het lastig om zelf wateropgaven op te pakken.

5.2 AMBITIE PLATFORM: DUURZAAM EN SLIM GROEIEN

De ambitie is om uit te groeien tot een innovatieve, duurzame en maatschappelijk verantwoord ondernemende organisatie. En dit alles op een slimme manier door middel van een geringe stijging van de kosten of misschien wel zelfs tegen lagere kosten. Door samen activiteiten slim te combineren en gebruik te maken van elkaars kennis verbetert de kwaliteit van ons werk en blijven de kosten beheersbaar en gaan we efficiënt om met de beschikbare en steeds schaarser wordende personele capaciteit. Hiervoor is een breed en sterk netwerk nodig. Dit vraagt om doorlopende aandacht en actie. Waarbij we, net als nu, op ieder niveau regie blijven voeren: ambtelijk, management en bestuurlijk.

5.3 DE ROL EN RELATIE MET DE UVO

De uitvoeringsorganisatie (UVO) heeft zich van de start in 2012 ontwikkeld tot een goed functionerend werkorgaan voor het Platform. De doelmatige invulling van de opdracht vanuit het Platform heeft geleid tot een wezenlijke kostenbesparing voor iedere deelnemer. Kosteloos is het niet, wel kostenefficiënt.

5.4 ONDERZOEK TWYNSTRA GUDDE

In de afgelopen jaren is de vraag naar de ondersteuning van de UVO gegroeid met als gevolg dat de aansturing en prioriteitstelling door het Platform mogelijk problematisch gaat worden in de nabije toekomst. In mei 2019 is gestart met een onderzoek naar een robuuste en toekomstbestendige UVO. Bureau Twynstra Gudde heeft in haar advies een voorzet voor missie en doelen gegeven en voor de geconstateerde knelpunten een verbetering qua rechtsvorm en governance van de UVO geadviseerd. De meest logische stap lijkt een veranderende rechtsvorm van 'een regeling zonder meer' naar een publiekrechtelijke centrumregeling. Daarnaast is structurele aandacht nodig gericht op cultuur, houding en gedrag.

5.5 COMMUNICATIE

Een van de belangrijke onderdelen binnen het netwerk is communicatie. Het binden en verbinden van alle Platformleden met elkaar gebeurt op allerlei manieren. Tijdens Platformbijeenkomsten, ambtelijk en bestuurlijk, projectoverleg en tussentijds ook digitaal. Daarnaast is er veel kennis en ervaring aanwezig die we willen delen met elkaar. Goede communicatie is hierbij cruciaal. Ook het stimuleren en faciliteren van effectieve communicatie over de thema's binnen de gemeenten en richting hun inwoners. Denk hierbij aan het thema klimaat, waar bewustwording nog een belangrijk punt is. Hierbij zijn communicatiemiddelen als een nieuwsbrief, een website (www.pwve.nl) en social media van belang.

Verder delen we via de communicatie toolbox allerlei promotiemateriaal en informatieve filmpjes. Daarnaast organiseren we telkens vaker workshops over 'hoe effectief te communiceren met je doelgroep'. Afhankelijk van de behoefte van de doelgroep kiezen we de juiste communicatie tools en ondersteunen we op die manier onze partners die we hiermee deels kunnen ontlasten. Om de communicatie te stroomlijnen is er begin 2019 een nieuw communicatieplan vastgesteld dat we in 2020 gaan actualiseren.

5.6 VERBINDING MET ANDERE SAMENWERKINGSVERBANDEN

Als Platform staan wij bekend als goed georganiseerd, vooruitstrevend en in sommige gevallen koploper. Wij worden regelmatig gevraagd om ons Platform te presenteren in landelijk gremia of pilots uit te voeren voor landelijke onderzoeken. Wij volgen nauwlettend het landelijke en regionale beleid op Rijn Oost niveau om tijdig in te kunnen spelen op mogelijke extra financiële middelen. Tot op heden zijn wij daar succesvol in geweest, we hebben financiële middelen ontvangen van het Rijk voor Klimaatadaptatie en Zoetwater Oost Nederland. Van belang is dat wij actief blijven op dit vlak omdat vanaf 2022 nieuwe middelen beschikbaar worden gesteld. Wij zullen ons in de komende jaren moeten voorbereiden op het bod dat wij gaan doen. Daarnaast voeren wij projecten uit samen met Stowa en RIONED.

5.7 UITDAGINGEN/ AMBITIE 2020-2025

We kunnen de uitdagingen indelen in de volgende drie categorieën:

1. Wat we gaan doen?
2. Wat betekent dit voor de deelnemers van het Platform?
3. Wat betekent dit voor de Platformorganisatie?

5.7.1 Wat gaat het platform doen?

- > We pakken inhoudelijke opgaven op rondom de thema's Water, Klimaat, Meten en Monitoren en Digitalisering (zie hoofdstuk 2);
- > We leveren een bijdrage aan het aspect kwetsbaarheid door opleidingskansen aan te bieden en een plek te creëren voor trainees en eventuele gezamenlijke medewerkers;
- > Het Platform is er niet alleen voor de inhoudelijke deskundige, maar ook voor de manager en de HR-adviseur;

Naast werken aan kennis, gaan we ook werken aan competenties.

5.7.2 Wat betekent dit voor betrokken deelnemers?

- > Kennis- en capaciteitsontwikkeling op de 4 inhoudelijke thema's worden gedeelde of verdeelde verantwoordelijkheid.
- > Er ontstaat een aantrekkingskracht voor jonge professionals en uitdaging voor medewerkers op thema's.
- > Er hoeft mogelijk minder beroep te worden gedaan op de externe (markt) voor kennis en capaciteit (lagere kosten) en daarmee behoud van de kennis in de regio.
- > Er zijn hogere jaarlijkse lasten maar ook aanzienlijk hogere baten door gezamenlijke inkoop en door efficiënter werken

5.7.3 Wat betekent dit voor de organisatie van het platform?

- > Investing in uitbreiding capaciteit van het kernteam is noodzakelijk (deeltijd taak van 2-3 dagen per week voor meerdere rolhouders)
- > Managers moeten zich meer betrokken gaan voelen en de waarde inzien en benutten van het Platform
- > Stevigere governance, met daarbij een expliciete financiering en besluitvormingsproces
- > Aansturing op cultuur, houding en gedrag (zie onderstaand punt voor toelichting)
- > Naast afvalwaterteams worden er thema- en projectgroepen opgezet voor specifieke en AWT overstijgende onderwerpen.

5.7.4 Cultuur en gedrag

Onder de Platformleden heerst een informele familiecultuur. De lijntjes zijn kort en met name in de ambtelijke laag weten de mensen elkaar goed te vinden. Onder de Platformleden zien we een grote betrokkenheid. Dat uit zich in de hoge opkomst bij bijeenkomsten.

Toch is nog niet altijd helemaal duidelijk wat het Platform allemaal kan doen voor de gemeenten en het Waterschap De linking-pin tussen de lagen ontbreekt soms waardoor ambtenaren, managers en bestuurders niet dezelfde kennis hebben van wat er nodig is en wat er mogelijk is. Daar zal extra energie op moeten komen de komende jaren want samenwerken mag niet blijven steken in het vrijblijvend samen ontwikkelen van kennis en het delen van ervaringen. Samenwerking moet leiden tot een verandering in onze dagelijkse werkzaamheden. Concreet betekent dit dat we elkaars goede werkwijzen en ervaringen moeten toepassen en implementeren in onze eigen werkwijzen. Dat kan alleen als er een open houding is naar elkaar toe.

Als wij succesvol willen blijven samenwerken en deze samenwerking verder willen uitbouwen en optimaliseren dan is een constructieve en regelmatige communicatie nodig en de onderlinge interactie moet goed georganiseerd zijn. Betrokkenheid is daarbij essentieel vanuit alle lagen, medewerkers, managers en de bestuurders moeten het belang inzien van het Platform dit weten te benutten. Er moet informatie gehaald worden maar er moet ook vanuit het Platform informatie gebracht worden.

Dat vraagt om een geïnteresseerde houding naar elkaar. Dat uit zich in een maximale aanwezigheid bij de overleggen van Platformleden en een explicietere communicatie over wat het Platform inhoudelijke maar organisatorisch kan betekenen voor de Platformleden. Denk hierbij aan het gezamenlijk oppakken van HRM-vraagstukken vanuit gemeenten maar ook aan het maken van een productfolder of het vraag gestuurder geven van workshops en trainingen.

5.7.5 Verantwoording door middel van planfiguren

Naast dit koersplan werken we met een aantal plannen en planfiguren om afspraken te borgen en acties uit te zetten:

- > Uitvoeringsprogramma Platform (2-jaars)
- > Communicatieplan Platform
- > Programmaplan UVO
- > Samenwerkingsovereenkomst UVO en deelnemer (maatwerk)
- > Regionaal Adaptatie Plan (klimaat)

Alle plannen worden gemaakt vanuit het Platform in de geest van dit koersplan. Opgemerkt hierbij dat het vooralsnog afzonderlijk opgestelde plannen zijn met ieder een eigen format. Vaststelling vindt uiteindelijk plaats in de regiegroep of in het bestuurlijk overleg.

5.7.6 Tot slot

Op basis van bovenstaande nut en noodzaak voor een toekomstbestendig Platform Water Vallei en Eem is het voorstel is om - voortbordurend op het huidige succes en structuur* van het Platform -Bureau Twynstra Gudde te vragen om ons te adviseren in de governance van het Platform. Met daarbij de wens hierbij te betrekken hoe we een oplossingsrichting kunnen bedenken voor de knelpunten van de UVO. Met de in dit koersplan geschetste opgave en de huidige structuur daarbij in acht te nemen.

*In de bijlage is de huidige structuur opgenomen.

6 BIJLAGE 1 (ORGANISATIESTRUCTUUR)

Wie	Wat	Deelnemers
Kernteam	Coördinerend voor werkzaamheden platform, voorbereidend voor werk bestuurders en managers, verbindend met andere gremia buiten het platform, voorbereiding 2-jaarlijkse programma	Afvaardiging managers, afvaardiging ambtelijk platform. Periodiek in een breder overleg met trekkers afvalwaterteams.
Regiegroep	Regie over werkzaamheden platform, verbindend tussen gremia, eindverantwoordelijk voor voorbereiding 2 jaars uitvoerend programma, communicatie van het werk	Afvaardiging managers, bestuurders, kernteam, ambtelijk platform, trekker UVO
Afvalwaterteams	Kennisdeling, afstemming binnen specifiek deelgebied, adresseren en deelnemen in het oppakken van specifieke opgaven, personele uitwisseling	Betrokken deelnemers vanuit leden van het platform in de verschillende teams. Met name beheerders en technisch specialisten
Ambtelijk Platform	Kennisdeling, inbedding uitkomsten thema's en projecten, agenderend, toetsend, basis van waaruit thema- en projectgroepen worden bemenst	Mix van beleidsadviseurs, beheerders en technisch specialisten. Minimaal één deelnemers van iedere betrokkenen organisatie en deelname vanuit de UVO
Managers overleg	Toetsend orgaan 2 jaars uitvoeringsprogramma (prioriteiten), uitvoerend verantwoordelijk op thema 'in deskundige handen' (mensenmanagement), levert voorzitter voor ambtelijk platform en regiegroep, draagt zorg voor voldoende capaciteit. Heeft oog voor de externe context	Managers/teamleiders van iedere deelnemende organisatie (vrij in te vullen door zelfsturende organisaties)
Bestuurlijk overleg	Toetsend orgaan, agendeert, informatie- en kennisdeling, bestuurlijke opgaven en uitdagingen, verbinding met andere bestuurlijke gremia (oa Deltaprogramma, Ministerie, Unie van Waterschap en Vereniging Nederlandse gemeenten. Eigenaar van opgaven in thema- en projectgroepen, het parapluplan en het uitvoeringsprogramma.	Dagelijkse bestuurder van iedere deelnemende organisatie. Voorzitterschap bij één van de gemeenten. Afvaardiging neemt tevens deel in regiegroep (minimaal 3 deelnemers). Vitens, de provincies Utrecht en Gelderland zijn agenda lid.